



**ILA Magyar Tagozat -  
MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya Állam- és Jogtudományi  
Bizottságának Nemzetközi Jogi Albizottsága  
Doktorandusz Workshop  
Időpont: 2023. június 01. 16:00-18:00  
Helyszín: [TK Jogtudományi Intézet](#), Tanácsterem  
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.**

## **Program**

16:00-16:10 Megnyitó - Lamm Vanda, ILA Magyar Tagozat, elnök  
16:10-16:25 Barták Áron - Szellemi tulajdonjogok a világűrben  
16:25-16:40 Takó Dalma - A nemzetközi szerződések integritását és egységes alkalmazását érintő tényezők  
16:40-16:55 Horváth Valéria – Klímamenekültek helyzete a nemzetközi jogban  
16:55-17:10 Mravik Balázs (online) - Egyes betudási szabályok alkalmazhatósága a kibertérben  
17:10-17:25: Kaszás Dóra - Az államok szuverén egyenlőségének fikciója: tagság, döntéshozatal nemzetközi szervezetekben - Szuverenitás, legitimáció, és az ENSZ Biztonsági Tanács reformkísérletek nulla összegű játszmája  
17:25-17:55: Kérdések, vita, beszélgetés  
17:55-18:00: Zárás – Sulyok Gábor, ILA Magyar Tagozat, főtítkár; MTA Nemzetközi Jogi Albizottság, elnök

**Részvételi szándékukat kérem, előzetesen jelezzék a [hars.andras@uni-nke.hu](mailto:hars.andras@uni-nke.hu) email címen.**

## Absztraktok

*Barták Áron*

### **Szellemi tulajdonjogok a világűrben**

A világűr kutatása és felhasználása mára az egyik legdinamikusabban fejlődő területté vált és kétségtelen, hogy ez a tendencia az elkövetkező évtizedekben is tovább erősödik. Az utóbbi évtizedben koncepcionális változásként jelent meg az űrtevékenységek kommercializálódása, amit mi sem szemléltet jobban, mint az, hogy mára az űreszközök több mint 90%-át kereskedelmi céllal hozzák létre. Szintén jelentős – és a szabályozási környezet szempontjából is rengeteg aggályt felvető – változást jelent, hogy szemben az űrkutatás korai évtizedeinek tendenciáival, azaz, hogy űrtevékenységet kizárólag állami – de legalább részben kormányzati – szereplők végezhettek, egyre nagyobb számban jelennek meg a magánszektor szereplői, tisztán kereskedelmi célok által vezérelve.

Mindez egyre inkább kikezdi és sokszor nehezen feloldható kihívások elé állítja a több szempontból elavultnak tekinthető, több mint fél évszázados egyezményrendszert, és rámutat olyan hiányosságokra, amelyekkel az egyezményeket megalkotó nemzetközi (űr)közösség még nem is számolhatott.

Az egyik ilyen területet a szellemi tulajdonjogok védelme jelenti, amellyel a világűrjogi irodalom viszonylag ritkán foglalkozik, annak ellenére, hogy az főleg a kereskedelmi űrtevékenység körében rendkívül jelentős gyakorlati implikációkkal bír. Előadásomban összefoglalom, hogy a világűr felhasználása vonatkozásában egyáltalán milyen összefüggésekben beszélhetünk szellemi alkotásokról, valamint, hogy miért van szükség azok átfogó és a világűrre is kiterjedő védelmére. Ezt követően áttekintem a nemzetközi világűrjog azon forrásait – valamint a szellemi tulajdonjogok védelmének olyan elveit – amelyek nehezen összeegyeztethetők a védelem világűrbeli kiterjesztésének fenti tézisével, végezetül pedig megvizsgálom az egyezményi keretrendszer egy olyan lehetséges értelmezését, amely talán áthidaló megoldást jelenthet az egyre inkább égetőbb problémára.

*Kaszás Dóra*

### **Az államok szuverén egyenlőségének fikciója: tagság, döntéshozatal nemzetközi szervezetekben - *Szuverenitás, legitimáció, és az ENSZ Biztonsági Tanács reformkísérletek nulla összegű játszmája***

Kutatási terület meghatározása, relevanciája

Napjainkban olyan nemzetközi szervezetek politikai szervei hoznak normatív hatással bíró döntéseket, amelyeknek nincsenek hivatalosan jogalkotási hatásköreik. Ez az újfajta globális jogalkotás a nemzetközi szervezetek politikai szervei, államok és egyéb nemállami szereplők interakciójából keletkezik. A horizontális legitimációs problémára adható elméleti válaszok közül a nemzetközi béke és biztonság őrzésével

megbízott ENSZ BT reformja a legnagyobb súlyú. Legsúlyosabban is itt fogalmazódnak meg azok az egymásnak feszülő érdekek, amelyek egy nemzetközi szervezet tagságának bővítése és szervezeti jogok átstrukturálása körül felmerülnek.

A kutatás módszertana

A globális közigazgatási jog és a nemzetközi intézményes jog eszközeivel és elméleteivel vizsgálom a tagállami mozgásteret a nemzetközi szervezetek működése során. A vizsgálat során alkalmazott elméletek közül Sarooshi a szuverenitástranszfer tipizálásán keresztül segít megérteni milyen mozgásteret van a tagállamoknak, Epstein pedig a szervezetek tagsági körének dinamikájához nyújt háttérrel. Külön vizsgálom a reformkísérletek két sarkalatos kérdését, a tagság bővítését, illetve a vétójog problémakörét kvalitatív módszerrel, a szakirodalom feldolgozása mellett nagy hangsúlyt kap az ENSZ dokumentumainak (alapokmány, jelentések, eljárásjog, ülések jegyzőkönyvei stb.) áttekintése, valamint a tagállami gyakorlatok, álláspontok (politikai dokumentumok, hivatalos kommunikáció, stb.) bemutatása.

A kutatás eredménye, felhasználási lehetősége

A nemzetközi szervezetek működésének igazgatási szempontú kutatása a nemzetközi közösség további szereplőinek (tagállamok döntéshozói, diplomatái, civil szervezetek) információval szolgál a nemzetközi szervezetek működését, döntéshozatalát illetően, ezzel elősegítve az álláspontok hatékony becsatornázását, multilaterális diplomáciai döntések előkészítésének megalapozottságát.

***Mravik Balázs***

### **Egyes betudási szabályok alkalmazhatósága a kibertérben**

A nemzetközi jog és kibertér összefüggéseit vizsgáló munkák legnagyobb része kiemelten kezeli a betudhatóság kérdéskörét. Kétségteljesen problémás, azonban nem példa nélküli a konkrét jogi szabályozás hiánya egy területen. Habár az ARSIWA rendelkezései széles körben – többek között a Tallinn Kézikönyv által is – elismertek, többen megkérdőjelezték azok alkalmazhatóságát a kibertérben elkövetett cselekményekkel kapcsolatban. A betudhatóság témakörében kiemelt jelentőségűek a betudhatósági tesztek, amelyek szintén részei az ARSIWA-nak. Előadásomban röviden ismertetem ezen betudhatósági tesztek előnyeit és hátrányait illetve egyéb, kifejezetten e területre jellemző teszteket és elméleteket (pl: *virtual control test*), illetve azok alkalmazhatóságát a kibertérben.

*Takó Dalma*

## **A nemzetközi szerződések integritását és egységes alkalmazását érintő tényezők**

Doktori disszertációm témája a nemzetközi jog, azon belül is a szerződések jogának területét érinti. A nemzetközi szerződésekben részes féllé váló, szerződéskötési képességgel rendelkező alanyok alapvető törekvése, hogy a szerződés saját elvárásaikat, igényeiket tükrözze. Az alanyok ily módon megnyilvánuló érdekvezéreltsége hangsúlyosan vetődik fel a kettőnél több felet tömörítő, multilaterális szerződésekben, melyekre nézve a nemzetközi szerződések jogában számos olyan eszköz létezik, mellyel a felek kifejezhetik saját álláspontjukat, s bizonyos keretek között saját képükre formálhatják az adott megállapodást. E lehetőségek közé tartoznak például a fenntartások, a fakultatív és alternatív klauzulák, az á la carte rendszerű szerződések, vagy a fakultatív jegyzőkönyvek.

Értekezésem ezeket az eszközöket tekinti a nemzetközi szerződések integritását és/vagy egységes alkalmazását érintő tényezőknél, s velük kapcsolatban az alábbi kérdéseket vizsgálja: Az említett eszközök alkalmazása milyen hatással van egy adott nemzetközi szerződés egységes tartalmára, valamint alkalmazására? A szóban forgó lehetőségek milyen feltételekkel, milyen szerződések esetében kerültek, kerülnek alkalmazásra? Szükség van-e a szóban forgó eszközök alkalmazására, s ha igen, mi indokolja szükségességüket?

A fenti kérdésköröket, a nemzetközi szerződések integritását és egységes alkalmazását, valamint az azokat érintő eszközöket sem a hazai, sem a külföldi szakirodalom mindeddig még nem vizsgálta átfogóan. Ennélfogva a leendő disszertáció új megközelítést jelenthet a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos kutatásokban, s egyúttal áthidalhatja a hazai szakirodalom témakörrel kapcsolatos utóbbi évtizedekben tapasztalható hiányosságait.